Katholiek Vrouwen Dispuut

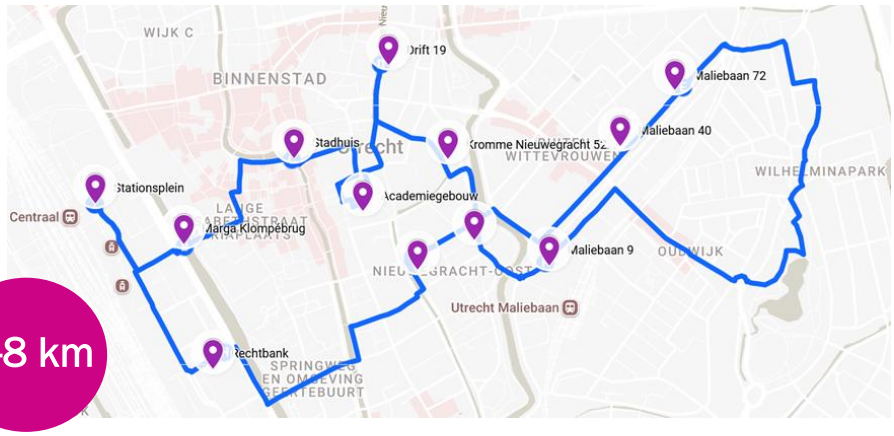

Rondwandeling vanaf Utrecht Centraal

In het voetspoor van de oprichtsters van het Katholiek Vrouwendispuut

Het stationsgebouw lag in 1946 ter hoogte van de noordelijke helft van het perron met de sporen 5 en 7. In de jaren '70 werd het gesloopt voor de ontwikkeling van Hoog Catharijne.
Ga uit het station meteen rechtsaf. Loop met Hoog Catharijne aan je linkerkant diagonaal over het Stationsplein. Ga de trap af en neem de eerste straat links, Moreelsepark.

1. Marga Klompébrug
Deze brug verbindt Centraal Station met de Mariaplaats over de Stadsbuitengracht. De brug is naar Klompé vernoemd omdat ze als minister verdere demping van deze singel verhinderde. Zij zette de singel op de rijksmonumentenlijst en maakte de binnenstad beschermd stadsgezicht.

Loop rechtdoor over de Mariaplaats en ga aan het einde linksaf, de Mariastraat in. Sla aan het einde rechtsaf en neem meteen de 1e steeg links (Lauwersteeg) naar de Oudegracht. Ga daar rechtsaf en loop tot aan de Stadhuisbrug.

2. Stadhuis van Utrecht
Wally van Lanschot werkte van 1945-1951 als chef kabinet van de burgemeester. Netty de Vink en Anna de Waal waren KVP-raadslid in Utrecht, De Vink van 1946 tot 1954, De Waal van 1949 tot 1952.

Loop rechts om het Stadhuis het Oudkerkhof in. Sla rechtsaf bij de Domstraat. Loop rechtsom de Dom richting Domplein.

3. Academiegebouw (Domplein 29)
Wally van Lanschot, Netty de Vink en Marga Klompé studeerden alledrie aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Van Lanschot en De Vink studeerden rechten, Klompé scheikunde, wiskunde en natuurkunde. Van Lanschot werd in 1951 adjunct-secretaris van het College van Curatoren. In datzelfde jaar richtte zij het Bureau Studentenbelangen op, waar zij tot haar pensioen in 1976 zou werken.

Ga links van het Academiegebouw het Pandhof in. Loop erdoorheen langs de Domkerk. Sla buiten linksaf (Achter de Dom), daarna rechts de Voetiusstraat in en dan links Achter Sint Pieter in. *In deze straat heeft Marga Klompé kort op kamers gezeten*. Ga de eerste rechts (Keistraat) en loop door naar Drift, steek over en loop nog even door.

4. Drift 19
In haar studententijd in de jaren '30 woonde Marga Klompé hier; ze woonde ook korte tijd aan de Van Lidth de Jeudestraat. Drift 19 is nu een sociëteit van de Utrechtsche Vrouwelijke Studenten Vereeniging. Marga Klompé, Wally van Lanschot en Netty de Vink waren lid van de UVSV, Van Lanschot was praeses in 1934-1935.

Loop terug naar Drift 1 en sla linksaf naar de Kromme Nieuwegracht.

5. Kromme Nieuwegracht 52 bis
Op de eerste verdieping woonde Van Lanschot en hier is op 28 september 1946 het KVD opgericht. Bijna ernaast, op nummer 54 zit CS Veritas, waar Marga Klompé ook lid van was.
In 1978 had Wally van Lanschot een werkkamer op Kromme Nieuwegracht 29, schuin aan de overkant.
Op nummer 72-82 zat vroeger verzekeringsmaatschappij Tiel Utrecht 1811 waar Van Lanschot van 1939 tot 1945 werkte.

Neem links de Jeruzalemstraat. Ga aan het einde links en loop door tot over de singel. Loop rechtsaf over de Maliesingel en sla linksaf naar de Maliebaan, blijf aan de linkerkant.

6. Maliebaan 40
Hier ligt het Bisschoppelijk Paleis. *Marga Klompé deed in de Tweede Wereldoorlog koeriersdiensten voor aartsbisschop De Jong. Op verzoek van de bisschop nam Netty de Vink na de oorlog zitting in het bestuur van de Katholieke Actie. De KA zette zich in voor lekenapostolaat en streefde naar coördinatie en centralisatie van alle katholieke organisaties.*

Voor de verkorte route steek je hier over, ga je rechtsaf en pak je de route op bij Maliebaan 9.

7. Maliebaan 72 bis
Hier woonde Marie Anne Tellegen (1893-1976). Zij was van 1935 tot 1942 bestuurslid van de VVAO en benaderde Marga Klompé voor een bestuursfunctie. Zij kenden elkaar van bijeenkomsten van vrouwelijke vrijwilligers die in de oorlog hier plaatsvonden. Ook waren Tellegen, Klompé en De Vink betrokken bij de oprichting van het Nederlands Vrouwen Comité, dat is opgegaan in de Nederlandse Vrouwen Raad.

Loop de Maliebaan af en ga bij de rotonde rechtsaf naar de Museumlaan. Neem rechtsaf de Emmalaan en steek de eerste links door naar de Prinsesselaan. *Op de R.K. Begraafplaats St. Barbara is Netty de Vink begraven, vlakbij de kapel die je ziet (of bezoek de begraafplaats: vak AK, rij 2). Als je de Museumlaan was uitgelopen en overgestoken, vond je de Willem Barentszstraat, waar Netty de Vink is geboren.*

Loop van de Prinsesselaan rechts Oudwijk op en daarna het Wilhelminapark in, hou de vijver links. *De Vink heeft hier aan het park gewoond.* Verlaat het park al snel via de rotonde de Burgemeester Reigerstraat in en loop door, het spoor over. Op de Maliebaan sla je linksaf.

8. Maliebaan 9

In dit voormalige universiteitshuis woonde Wally van Lanschot tot 1987. De Maliebaan was tijdens de oorlog het centrum van de bezetter en van het verzet. Op nummer 25, nu een kinderdagverblijf, was het NSB-hoofdkwartier.

Steek verderop de Maliebrug over en loop rechtdoor langs bolwerk Lepelenburg.

9. Lepelenburg 1
Hier woonde Wally van Lanschot in haar laatste levensjaren, van 1987 tot 1998.

Neem de steeg Ridderhofstad rechts van het appartementengebouw richting Oudekamp. Ga rechts, op de Herenstraat links en voor de brug op de Nieuwegracht weer links.

10. Nieuwegracht 32
In 'Huize Cunera' zat van 1967 tot 2006 het studentenpastoraat waar Wally van Lanschot regelmatig kwam.

Neem rechtsaf de Brigittenbrug, loop even links en ga de Catharijnesteeg in. Loop langs de St. Catharinakathedraal - *met zijn Vredeskapel ter nagedachtenis aan kardinaal De Jong en zijn rol in het verzet* - en steek over naar de Dorstige Hartsteeg en de Oudegracht. Ga daar linksaf, steek de brug over en loop de Lange Smeestraat uit. Steek de singel over via de Bartholomeibrug naar de Catharijnesingel en sla rechtsaf.
Het hekwerk waar je langs komt is een kunstwerk van Nicholas Pope, 'Between Good and Evil, the Justice Column'.

11. Van Lokhorstgebouw (Catharijnesingel 60)
Het vroegere scheikundelab van de universiteit is sinds 2000 onderdeel van het gebouw van de rechtbank. Hier studeerde Marga Klompé scheikunde van 1929-1937; zij promoveerde in 1941 in wis- en natuurkunde.

Ga na dit gebouw links (Sterrenbos), langs het Vrouwe Justitiaplein en dan rechts (Laan van Puntenburg). Als je door loopt kom je vanzelf terug bij Centraal Station.

De pioniers van het Katholiek Vrouwendispuut

De initiatiefnemers voor het Dispuut waren Wally van Lanschot, Netty de Vink en Marga Klompé

mr. W.M.W. (Wally) van Lanschot (1911-2000)
organiseerde in 1937 een actie tegen een wetsvoorstel dat beperkingen oplegde aan werkende vrouwen, zat tijdens de oorlog in het verzet, kwam in 1946 als eerste vrouw in het partijbestuur van de KVP, stond in 1948 op de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer maar werd niet gekozen. Zij werkte voor de gemeente Utrecht en universiteit Utrecht.

dr. M.A.M. (Marga) Klompé (1912-1986)
was lerares scheikunde, zat in de oorlog in het verzet, werd in 1948 Tweede Kamerlid voor de KVP, stemde in 1955 vóór de motie-Tendeloo, was in 1956 de eerste vrouwelijke minister van Nederland: minister van Maatschappelijk Werk, zorgde in 1965 voor de Algemene Bijstandswet en was in 1971 de eerste vrouwelijke minister van staat. Ze was ook lange tijd voorzitter van Justitia et Pax.

dr. J.C.H.H. (Netty) de Vink (1909-1995)
zat in de oorlog in het verzet, kwam in 1946 als enige vrouw in het noodparlement, stemde in 1955 vóór de motie-Tendeloo, bleef tot 1967 Tweede Kamerlid voor KVP, was van 1949-1953 gemeenteraadslid in Utrecht, zat in de VN Vrouwencommissie, was gespecialiseerd in volkenrecht en ontwikkelingssamenwerking.

dr. A. (Anna) de Waal (1902-1981)
was docent aardrijkskunde, werkte aan de universiteit, werd in 1949 raadslid in Utrecht, kwam in 1952 in de Tweede Kamer voor de KVP, werd in 1953 de eerste vrouwelijke bewindspersoon: staatssecretaris van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, zat van 1958-1962 in Provinciale Staten van Utrecht.

drs. A.H. (Agnes) Nolte (1896-1976)
was lerares geschiedenis, actief in de katholieke vrouwenbeweging, werd in 1947 bestuurslid van het Dispuut, kwam in 1948 in de Tweede Kamer voor de KVP, sprak in 1949 als eerste vrouw op een KVP-congres, kwam in 1956 opnieuw in de Tweede Kamer en speelde een grote rol bij de voorbereiding van de Mammoetwet.

Katholiek Vrouwen Dispuut (1946-heden)
Een idee van Van Lanschot en De Vink eind 1944, werd 28 september 1946 realiteit. Tien vrouwen 'die zich in het openbare en politieke leven willen en kunnen bewegen' begonnen het Dispuut. Zij hadden aan de rijksuniversiteit gestudeerd, waren lid geweest van neutrale studentenverenigingen en waren actief in de brede Unie van Vrouwelijke Vrijwilligers. Zij hadden uitgesproken ideeën over de inrichting van de samenleving en de positie van de vrouw daarin. Het Dispuut verbindt ook nu vrouwen die in de katholieke traditie en sociale leer inspiratie vinden en zich daar elk op eigen wijze toe verhouden. Vrouwen die kritisch en nieuwsgierig zijn en die elke maand samen komen om over de actualiteit in politiek, kerk en samenleving te praten.
Lees meer op www.katholiekvrouwendispuut.nl.

Bronnen:
Foto Van Lanschot: Katholiek Documentatiecentrum/ KVP
Foto Klompé: Henk Blansjaar/ Spaarnestad Photo
Foto's De Vink en Nolte: Wout van de Hoef/ Spaarnestad Photo
Foto De Waal: Liselore Kamping/ Spaarnestad Photo/ Hollandse Hoogte
Foto p1: Kennisinstituut voor Emancipatie en Vrouwengeschiedenis Atria
Het hart van de politiek -Volksvertegenwoordigers uit het KVD 1946-2026 en De Goede Gemeenschap, 75 jaar Katholiek Vrouwendispuut 1946-1921, Jutta Chorus